

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis
Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo,
Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus XCII. De Ministro, subjecto, & necessitate Eucharistiæ, eorúmque
dispositione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

C A S U S X C I I .

De Ministro, subjecto, & necessitate Eucharistiæ, eorumque dispositione.

ENtius Parochus dubitat: 1. An possit extrâ Missam communicare seipsum, vel per Diaconum. 2. An tempore pestis dare hostias Laicis, quibus se vel alios communicent. 3. An Parocho invito vel inscio possit Parochianis dari Communio, & quid hic possint Religiosi. 4. An Parochus teneatur suis dare Communionem quotidie, & tempore pestis, & quid, si sit excommunicatus, suspensus. 5. An Eucharistia dari, vel ferri possit sine sacris vestibus, sine lumine, tecto capite, equitando, currendo. 6. An dari digitis non canonicis, an hostia in cochleari, cum jusculo, in paramentis nigris, die Veneris sancto. 7. Quid si ceciderit hostia, vel effundatur calix. 8. Quid de reliquis repertis: quid de renovando ciborio vel monstrantiâ. 9. Quid si communicans hostiam reponat in strophio. 10. An Eucharistia sit necessaria necessitate medii. 11. An præcepti. 12. An danda infantibus, amentibus. 13. An agro usque rationis, & sensibus destituto. 14. An semifatuo, vomitivo, furioso. 15. Energumeno, surdo simul & muto. 16. An quotidie, an bis eodem die. 17. An in signum innocentie. 18. An species vini, si æger hostiam deglutire non possit, an prima ablutio. 19. Quid de viatico. 20. an dandum agro, qui

qui eodem vel alio die sanus communicavit. 21. Quid si post viaticum peccavit mortaliter, vel incidit in novum periculum? quid si neglexit, an ex post teneatur supplere? 22. An dandum reo statim occidendo, ebrio. 23. An pro viatico liceat consecrare extrâ Missam, in fermentato, sine Altari, aut sacris vestibus. 24. An viaticum dari, vel accipi possit ab excommunicato, consuetudinario. 25. Quid de Communionem Paschali, an servari possit in Ecclesiâ Regularium. 26. Quid de peregrinis, vagis, aut eunte extrâ Parochiam. 27. Quid de Religiosis, eorum servis, studiosis, Sacerdotibus, Puerperis. 28. An impeditus prevenire, vel ex post supplere debeat. 29. An satisfiat per Communionem sacrilegam. 30. Quid de eo, qui censurâ vel carcere à communionem impeditur. 31. Quid de communionem quotidianâ. 32. Que requiratur dispositio anima. 33. Que causa excusent à confessionem. 34. Quid si sub Sacrificio recordetur mortalis. 35. Vel in confessionem unius fuit oblitus, aut certum dixit, ut dubium, vel habeat peccatum reservatum. 36. An obligetur statim post Missam confiteri, qui sine confessionem mortalis celebravit. 37. Quid si ex merâ malitiâ confessionem omisit. 38. Quid si peccet sub Nisâ, vel tunc aut ex post recordetur peccati in confessionem obliti. 39. An oblitus pollutio, vel actus conjugalis. 40. Quid de jejuniâ naturali, & variis dubiis. 41. An incipiat à primo pulsu duodecima: quid si tunc bolus adhuc sit in ore: quid si sint horologia discrepantia. 42. Quid in dubio, an sis jejunus. 43. Quae sint causae à jejuniâ excusantes. Pro Resolutione.

- I. QUÆR. I. Quis sit dispensator Eucharistiæ?

1. Ex officio est solus Sacerdos, *S. Thom. q. 82. a. 2.* qui non tantum alios, sed & seipsum extra Missam, si alius non adsit, communicare potest, *Cajet. Suar. Coning. Salmant. Metzg. d. 34. a. 2.* quia nulla lex id prohibet, & Sacerdos sic communicat die Veneris sanctâ.

2. Ex delegatione Episcopi vel Presbyteri Communionem ministrare potest Diaconus, *Conc. Nicen. Carthag. IV. c. 38.* Imò in extremâ necessitate, quando non adest Sacerdos, qui possit & velit, tenetur sub mortali viaticum dare moribundo; *Bernal. d. 45. n. 34.* Ratio est, quia licitè potest juvare infirmum ob præsumptam Ecclesiæ, & Episcopi licentiam; ergo ex charitate ad hoc tenetur.

3. In extremo periculo, v.g. tempore pestis, quando non adest Sacerdos vel Diaconus; 2. qui possit & velit Eucharistiam ministrare, probabile est laicum secluso scandalo eam in mundâ chartâ, vel vitro ad ægrum ferre, sibi aut alteri dare posse, *Lexana, Chapeau, Marchant. Castropalao punct. 18. n. 8.* quia hoc Sacramentum est utilissimum, & in tali periculo obligat ex jure Divino, causâtque per accidens primam gratiam. *Et c. pervenit de consec. dist. 2.* id prohibens non loquitur de casu extremæ necessitatis, atque ita olim factum esse à viris sanctis, testatur *Euseb. lib. 6. histor. c. 36.* & Maria Stuarta Regina Scotiæ martyrio proxima seipsam communicavit, obinde à nemine reprehensa. Accedit, quòd Parochi ex hâc sententiâ possunt in domo pestiferâ deponere plures hostias, quas peste inficiendi sumant in necessitate, ut sic Parochus præservetur à periculo ad Sacramenta magis necessaria ministranda; idque non est

est contra, sed præter praxin Ecclesiæ, quia casus rarò accidit; nihilominùs ob contrariam Ecclesiæ consuetudinem id à plerisque reprobatur, *Lugo, Henao, Verjuys, Mendo d. 11. q. 2.* Nec Ecclesia cenletur ad hoc dare jurisdictionem.

3. 4. Ut licitè ministretur Eucharistia, requiritur jurisdictione vel ordinaria, qualem habet Pastor, Episcopus, &c. vel delegata, *Clem. dudum de sepult. Clem. religiosi de privileg.* Ideòque invito Parocho aliquem in Parochiâ communicans peccat mortaliter contra jus Parochi, cujus est pascere oves suas. Sufficit tamen licentia rationabiliter præsumpta. Hinc si quis sub tuo Sacro in Ecclesiâ alienâ petat Communionem, non dubites de licentiâ, *Gob. tr. 4. n. 385.*

5. Religiosi habent privilegium in suis Ecclesiis ministrandi Communionem, ita tamen, ut pro Communionem Paschali quemlibet remittant ad suam Parochiam, nec possint Eucharistiam deferre ad ægros, nisi ex commissione Parochi, *Suar. Dian. p. 4. t. 4. R. 14.* Si hic absens sit, aut iniquè renuat, quilibet Sacerdos potest, & tenetur extremè periclitanti dare viaticum; quia tunc jurisdictionem dat Ecclesia.

4. 6. Parochus tenetur ex justitiâ suis etiam ex mera devotione petentibus Sacramenta ministrare etiam quotidie, si rationabiliter petant; aliquando tamen ob reverentiam Sacramenti, vel nimiam Ministri occupationem Communicatio poterit negari, modò fiat absque offensa & scandalo: peccat Pastor, qui se morosum aut difficilem exhibendo, subditos à petendo absterret, hoc enim est virtualiter negare, *Suar. La Croix p. 1. n. 134.* Ad quid teneatur Pastor aliique Sacerdotes tempore pestis, vel incursum hostium, dixi *Cas. 88. q. 6.*

7. Di-

7. Distribuens Communionem extrâ extremam necessitatem in excommunicatione, vel suspensione, fit irregularis; quia exercet actum sui Ordinis in censura, quod *Aversa* extendit ad ferentem processionaliter Eucharistiam, vel benedicentem.

QUÆR. II. Quid circa ritus à Ministro adhibendos tam in danda Eucharistia, quàm in corrigendis defectibus?

R. 1. Communio & Viaticum dari debet reverenter in superpelliceo & stola, vel in Alba & Stola cum lumine, præmissis *Confiteor* & Absolutione: omittere lumen, sacras vestes, est mortale, nisi excuset necessitas, qualis est, cum vestes sunt ablatae, vel Eucharistia per partes hæreticas, aut per loca aspera vel prædonibus infesta, ut habet *Agenda Colon.* edita An. 1720. p. 77. clam in pixide, vel involuta corporali est portanda, *Bonac. d. 4. q. 5. p. 2.* Omissio omnis luminis juxta *Suar.* est mortale; si verò lumen extinguatur; & citò haberi non possit, vel si æger longè distet, aut Sacerdos tempore necessitatis currat sine lumine, sine nola, non peccat, charitas est, *March. Bonac. Gob. n. 506. & 407.*

2. Sine justa causa non debet viaticum ferri tecto capite, quod esse potest gravis irreverentia, nisi excuset inclementia aëris, vel alia causa; omittere *Confiteor* vel similes ritus leves, est tantum veniale, & cum causa nullum.

3. Juxta plures potest Eucharistia deferri in equo mansueto, modò non sit periculum lapsus; quare congruentius erit vehi curru. Parochus

P

chus

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

chus lassus non potest pixidem dare portandam laico, sed tunc expediet eam ex collo suspendere.

6. 4. Probabile est, indice & pollice chiragra, vel aliter impeditis Eucharistiam aliis digitis dari posse; quia quamvis soli primi digiti sint inuncti, tota tamen manus censetur consecrata; ad summum veniale est aliis digitis hostiam sine causa tangere, *Gob. n. 381*. Similiter probabile est dari posse hostiam cum vino, vel jusculo in cochleari sumendam, si aliter deglutiri non possit. *Prep. Escob. Dian. Salmant. t. 4. c. 9. p. 2. num. 27*. Si æger Eucharistiam sumere non possit, non licet ad eum deferre, ut saltem pro consolatione adoret vel osculetur; id enim prohibuit Pius V. teste *Lugo in resp. mor. lib. 1. dub. 11*.

5. Si multi sint communicandi sub Missâ, pro habendâ majori commoditate in tenendo Ciborio sejungi possunt pollex & digitus index sinistræ, modò priùs lambantur & abluantur, si digitis adhæreat saliva communicantium, decentiùs alio linteo quàm purificatorio abstergantur.

6. In paramentis nigris non debet distribui Communio, *S. Cong. 22. Jan. 1701*.

7. Quamvis Ecclesia prohibeat dare Communionem die Veneris sanctâ, tamen hanc prohibitionem non extendi ad necessitatem, quâ æger sine viatico esset moriturus, meritò docent *Suar. Jordan. La Croix n. 619*.

7. 8. Si hostia cecidit, locus notetur strophio, & abluatur; ablutio mittatur in sacrarium si ceciderit intra vestes, vel supra pectus nudum feminae, non ipse Sacerdos, sed ipsa, vel alia mulier in Sacristia recipiat, & manus lavet, ablu-
tio

lutio mittenda in sacrarium, Si ceciderit in barbam, vel vestem, non opus est lotionem, *Tamb. La Croix n. 494.* Si minutissima pars ceciderit, advertente solo Sacerdote, nec sine gravi scandalo, aut populi turbatione quæri, & reperiri possit, potest commendari Domino DEO. Si calix effundatur, sorbeatur quantum potest; quod sorberi nequit, linteo vel stupa excipiatur; si fuerit tabula, vel lapis, locus abradatur; si mappa, pannus aut tapes, aliquoties lavetur, abrasio & linteum postquam fuerint exsiccata, exurantur, & cineres mittantur in sacrarium. Idem dicendum de speciebus, quæ indigestæ per vomitum rejiciuntur; si bestia sumpsit S. Species, & non possit commodè occidi, permitti potest, ut in bestia consumantur calore stomachi. Principaliora ex his cæremoniis omittere respectu calicis, est mortale; quia species imbibuntur, non item respectu hostiæ.

9. Sacerdos adhuc indutus S. vestibus potest 8. reliquias sui Sacrificii in patena, vel corporali repertas, etiam post horam, & sumpta ablutione sumere. Imò si particulæ sive sui, sive alterius Sacrificii commodè asservari non possint, potest eas Sacerdos sumere etiam post exutas sacras vestes, *Dian. Sporer hic nu. 477.* Integram tamen hostiam post ablutionem sumere non potest; quia usus Ecclesiæ solùm extenditur ad fragmenta, quæ unam tantùm Communionem constituent cum priùs sumptis: si tamen una, vel altera hostia ex tuo Sacrificio superesser, nec adsit Sacrarium, in quo commodè reponere possis, meliùs erit eam sumere, quàm irreverenter asservare, *Gob. Cas. 13. n. 10.* Si dubitetur, an hostia vel particulæ inventæ sint consecratæ, serventur

tur post sumptionem utriusque speciei ante ablu-
tionem sumendæ, *Bonac. Castropalao, Pasq. q.*
316. Si renovetur ciborium, quod singulis men-
sibus meritò fieri deberet, potest homo jejunus
& dispositus, si opus est, 50. & plures hostias
sumere; fragmenta sumat Sacerdos post sacras
species, vel etiam post abluionem, si eam jam
inadvertenter sumpsit; est enim una moraliter
Communio, *Tamb. de Com. c. 2. n. 34.* Si reno-
vanda est hostia in Monstrantia, binæ sunt conse-
crandæ; quia Sacerdos unam sumere debet de suo
Sacrificio.

9. 10. Si communicans hostiam reponat in stro-
phiolum, non debet publicè argui, aut hostia
coram aliis repeti; quia hoc esset eum infama-
re; fortè id facit ex conscientia erronea, quia re-
cordatur peccati, aut se non esse jejunum, vel
præsenti vomitum, &c. Debet tamen Sacerdos
observare, quis sit, quò eat, ut hostia occultè
possit repeti, *Burghab. La Croix n. 504.*

10. QUÆR. III. Quæ sit necessitas, & obligatio
Eucharistiæ?

R. 1. Eucharistia non est ad salutem necessaria
necessitate mediæ, neque in re, neque in voto.
Est communis cum *S. Thom. q. 65. a. 4.* Proba-
tur, nam, primò non est necessaria in re suscep-
ta; quia multi etiam adulti salvantur non sus-
ceptâ Eucharistiâ, ut si moriantur statim post
Baptismum, vel pœnitentiam ritè susceptam,
moriuntur enim in gratia. Neque est necessaria
in voto, quia ut aliquid propriè in voto sit neces-
sarium, debet in re susceptum per se esse jus-
tificativum; aliàs impletio omnis præcepti dice-
tur necessaria in re, vel voto; atqui Eucharistia
non

non justificat per se, licet quandoque per accidens, sicut & alia Sacramenta vivorum: Ergo

2. II. Sumptio Eucharistiæ est baptizatis, & 11. adultis aliquoties per vitam necessaria necessitate præcepti Divini, *S. Thom. q. 80, art. 11.* Probat ex verbis Christi *Joan. 6. v. 54. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Quæ verba propter gravis pœnæ comminationem indubiè habent vim præcepti, unde & *Trid. sess. 13, c. 2.* dicit, quod Christus præceperit illius sumptione coli sui memoriam. *Dixi: Baptizatis & adultis;* unde

1. Eucharistia dari non potest infidelibus, vel catechumenis; quia Baptismus est janua reliquorum Sacramentorum, sine quo alia suscipi non possunt, *V; Cas. 88. n. 28.* 12.

2. Parvuli usu rationis carentes (idem est de perpetuo amentibus) ad sumendam Eucharistiam non obligantur, *Trid. sess. 21. c. 4.* Et quamvis ipsis certò profit, causando augmentum gratiæ, & in primæva Ecclesia data fuerit, de facto tamen dari non debet ob periculum irreverentiæ & contrariam Ecclesiæ consuetudinem, *D. Thom q. 80. a. 9.* Postquam autem adepti sunt usum rationis, (quod in Germania plerumque contingit circa annum octavum vel nonum) admitti possunt, & debent, modò cognitionem & gustum hujus Sacramenti habuerint, ut habet *Rituale Romanum.* In dubio sufficientis discretionis dari potest viaticum, idque probat *Agenda Colon. pag. 76.* Non tamen obligat; quia plena discretio est aliquid facti, quæ non præsumitur, idèdque libertas possidet contra legem. Judicare autem

tem de sufficientia discretionis, & instructionis pueri spectat ad Parochum vel Confessarium.

13. 3. Illis, qui usum rationis habuerunt, nec sciuntur amisisse in mortali, dandum est viaticum, *S. Thom. q. 80. a. 9. Catech. Rom. de Euch. c. 11. num. 2.* & DD. communiter; præsertim si præviè petierint, & devotionem ad illud ostenderint, absitque periculum irreverentiæ. Imò *Gobat num. 135.* dicit absolutè dari posse, etiamsi non petierint, aut signa dederint; quia censentur digni, & interpretativè præsumuntur petiisse. Nihilominus *Agenda Colon. pag. 78.* dicit, non convenire, ut detur ægro sensibus destituto, ita, ut Sacramentum agnoscere non possit.

14. 4. Semifatui, & habentes debilem rationis usum obligantur præcepto Communionis, si censeantur capaces absolutionis, & absit periculum irreverentiæ, ideòque non tantùm in articulo mortis, & Paschate, sed juxta *Sanch. Illung. Gobat.* sup. etiam sæpiùs per annum communicandi sunt; in his enim non est expectandus plenior rationis usus, sicut in parvulis. Dicta de semifatuis magis tenent de fatuis tempore lucidi intervalli.

5. Furioso, phrenetico, maniaco, si alligati soleant sumere cibum, etiam dari debet viaticum, quamvis blasphement, quia non sunt liberi, & censentur petiisse, dum erant sanæ mentis; si dubites, an reverenter suscepturi sint, proba semel & iterum in hostia non consecrata, quam si reverenter suscipiant, da etiam consecratam. Idem faciendum est cum eo, qui est in periculo hostiam revomendi; si nihilominus S. Hostiam exspuat vel revomat, ita, ut ab alio sumi non possit, non

non debet exuri; hoc enim foret valde indecens, & juxta plures grande Sacrilegium; sed aqua dissolvi, stupâ aut linteo excipi, & stupa exsiccata comburi.

6. Energumenis etiam propter peccata prius commissa obsessis, post pœnitentiam sæpius dari potest communio, *Conc. Araus. 1. Can. 14.* quamvis dæmone impediante non possint dicere *Credo*; debet tamen abesse periculum irreverentiæ.

7. Surdo muto simul & cæco à nativitate Eucharistia dari non debet; quia non potest instrui, & habetur ut perpetuò amens: si tantum sit surdus & mutus, non autem cæcus, ita ut per nutus instrui, & hunc cibum à profano distinguere possit, debet dari communio, etiam sæpius, pro ratione intelligentiæ, pietatis, modestiæ. *Laym. Castrop. punct. 10.*

8. Adultis ritè dispositis suadenda est frequens communio; an autem huic vel illi expediat communio quotidiana, judicabit confessorius ex speciali reverentia, devotione, & profectu pœnitentis. Lege Decretum Inn. XI. de 12. Feb. 1679. quod exhibet *La Croix num. 665.*

9. Per se, non licet communicare bis eodem die, *S. Them. q. 80. a. 10. ad 4.* & colligitur ex praxi Ecclesiæ, & *ex c. sufficit de consec. dist. 1.* Dico: per se, nam in Natali Domini permittitur Sacerdoti ter celebrare, & si quis sanus communicavit, incidatque in periculum mortis, potest probabiliter secundò communicare per modum viatici; item posset secundò sumi Eucharistia, si aliàs dehonoraanda esset ab infidelibus.

17. 10. Non potest suscipi aut dari communio in signum innocentiae, praesertim cum execratione, ut, si nocens sit, statim moriatur, *S. Thom. a. 6. ad. 3. c. ex tuarum. de purg. Can. cum dilecti de purg. vulg.* quia est superstitiosa Dei tentatio; nulli enim promisit Deus sic punire reum, & datur ansa sacrilegè sumendi Eucharistiam. Consent tamen *Suar. Castropalao, Gobat. num. 48.* permitti posse, ut communicet quis in testimonium innocentiae absque execratione, v. g. filia innocens suspecta de furto, si ideò pax sit reddenda, & deponenda suspicio, sed & hoc meritò dissuadendum.
18. 11. In Ecclesia Latina non licet laico dare species vini, nequidem pro viatico, casu quo hostiam deglutire non posset; meliùs tunc datur hostia vel ejus frustellum cum modico jusculo, vel vino non consecrato; si tamen deficiente Sacerdote species vini essent convertendæ in acetum, vel dehonorandæ ab hæreticis, possent sumi à laico, etiam non jejuno; quia sic magis consulitur reverentiæ Sacramenti, ita multis citatis *La Croix num. 509. & seq.* ubi cum Lugo dicit peccare mortaliter, si prima calicis ablutio, in qua mixtæ sunt guttæ sanguinis, detur laico; quia id est contra consuetudinem & præceptum Ecclesiae; in die verò Nativitatis Domini ejusmodi ablutio ex recepta praxi dari poterit communicantibus, aut convenientiùs sumi à Sacerdote in tertia Missa.
19. 12. III. Præceptum Divinum sub mortali obligat omnes usum rationis habentes ad sumendam communionem in articulo mortis per modum viatici. Est communis & certa contra paucos apud *Mendo diff. 11. q. 1.* colligitur ex Conc. Ni-

cano Can. de iis. & Inn. IV. c. 4. de myst. miss. ubi dicit: *Necessario sumendus est Agnus, ut à vafante angelo protegatur, neque exire possumus de Agypto, nisi celebrando phase, Agnum Paschalem edamus.* Testatur etiam Trid. sess. 13. c. 6. hoc præceptum in multis Conciliis inveniri, & vetustissimo Ecclesiæ more observari. Pro praxi accipe seqq.

1. Hoc præceptum non tantum obligat, 20. quando mors ex morbo, vel sententiâ judicis certò instat, sed quodocunque est probabile periculum mortis, sive ex prælio vel conflictu, sive ex periculosa navigatione, itinere, puerperio, nisi ante tres vel quatuor dies, vel etiam ipso die sanus communicasset; hæc enim Communio ex praxi Ecclesiæ interpretativè habetur pro viatico, & reverà præparat ad fœlicem vitæ exitum, qui est finis viatici. *Suar. Henno. Budad. Illsung. Dicaft. d. 10. Metzger. d. 33. art. 1.*

2. Si æger sumpto viatico peccavit mortaliter, 21. consultum quidem est, ut præter confessionem de novo communicet, (modò non fiat eodem die, id enim prohibet Ecclesia) adhuc tamen non tenetur; quia præceptum non obligat, nisi ad unum eodem morbo viaticum, *Henno.* Econtra si plenè morbum, vel periculum evasit, & diu post iterum reincidat, denuò tenetur ad viaticum; quia distinctum & novum periculum requirit novum viaticum.

3. Qui prævidet se in mortis periculo viaticum suscipere non posse, tenetur prævenire; quia periculum proximè prævitum moraliter imminet. Econtra qui in periculo omisit communionem,

non tenetur ex post cessante periculo supplere, quia viaticum est alligatum periculo. *Lugo Metzg. loc. c.*

22. 4. Judex tenetur reo permittere spatium communicandi, nisi obstat periculum fugæ, vel seditionis; tunc enim prævalet bonum commune. *Fagn. Fagund.* Dari potest reo eodem die, vel post horam occidendo, aut etiam ægro statim morituro; præstat sacras species consumi in corpore mortuo, quàm hominem mori sine viatico, *Dicast. d. 9. n. 341.*

5. Ebrio non est dandum viaticum, si constet ebrietatem fuisse voluntariam, de quo si dubium sit, dandum est, modò absit periculum irreverentiæ, & inebriare se non sit solitus; tunc enim præsumitur ebrietas esse involuntaria, *Gobat. La Croix n. 609.*

23. 6. Non est licitum Sacerdoti consecrare extra Missam, absque altari, vel in fermentato, aut absque S. vestibus etiam pro dando viatico; quia quamvis præceptum de viatico sit divinum, tamen non obligat, nisi quando reverenter, & cum principalibus Ecclesiæ caeremoniis observari potest, ut habet communis. Valde tamen probabile est, Sacerdotem non jejunum pro consecrando viatico celebrare posse, quia Ecclesia id faciliùs permittit, ut dicam q. seq.

24. 7. Viaticum potest & debet peti ab excommunicato etiam non tolerato, si ab alio haberi non possit; quia pia mater Ecclesia præsumitur in tali necessitate hoc permittere, *Verj. t. 8. art. 16.*

8. In tali necessitatè si alius non adsit, potest Sacerdos & Diaconus seipsum communicare; an autem id etiam possit laicus, dixi q. 1.

9. Viaticum nulli etiam excommunicato, publico peccatori, vel consuetudinario negandum est, modò verè pœnituerit, *C. quod in te 11. de pœn. & remiss.*

10. Moribundus in Paschate negligens viaticum duplex mortale committit; quia utriusque præcepti distinctus est finis; viatici, ut se muniat pro scælici transitu ex hâc ad alteram vitam; in Paschate, ut cum tota Ecclesia faciat commemorationem ultimæ Cœnæ & passionis Dominicæ.

§. IV. Circa Communionem Paschalem tenenda sunt seqq. 1. Hoc præceptum habetur *C. omnis utriusque de pœn. & remiss. Trid. sess. 13. de Euch. c. 9.* Est quòad substantiam divinum, quòad determinationem temporis Ecclesiasticum, obligatque omnes fideles usum rationis habentes intra 15. dies à Dominicâ Palmarum ad Dominicam in Albis inclusivè. Potest tamen hoc tempus non tantùm ordinarius, sed & Parochus ex justa causa extendere, *d. c. omnis utriusque.*

2. Communio Paschalis sumi debet in Parochia propria domicilii, vel quasi domicilii; qui sine licentia Parochi, ordinarii, vel Papæ alibi, v. g. In Ecclesia Regularium communicat, non satisfacit, *S. Congreg. de 31. Jan. 1682.* quæ etiam prohibet, ne Regulares ipsâ die Paschatis in suis Ecclesiis Communionem distribuant; si tamen aliquis ad pedem Altaris Communionem petat, non facilè debet repelli, sed moneri, quòd per eam Communionem non satisfaciat præcepto; sic enim impletur finis prohibitionis, qui est, ut oves recognoscant suum Pastorem. Similiter non satisfacit communicando in Ecclesia

lia

lia Cathedrali, neque ad hoc licentiam dare potest Archipresbyter, nisi ita habeat consuetudo, *Pignat. t. 7.* quia licet Ecclesia Cathedralis sit superior, tamen singuli Parochi, & Parochiæ habent sua jura, non minùs, quàm singulæ Dioceses. *Gobat.* dicit, non peccare, qui semel servat Pascha extrà Parochiam, si sæpiùs per annum soleat communicare; quia tunc Parochus præsumitur consentire, sed non facillè præsumi debet consensus, si Parochus adiri possit; si non possit adiri, nec Communio sine gravi incommodo in Ecclesia parochiali, sumi, ex se cessat obligatio communicandi in parochiâ.

26. 3. Peregrini & vagi possunt communicare, ubi volunt, quia Parochi censentur consentire, idque certum esse dicit *Tamb. c. 4 num. 4.* quia cum alibi non acquirant quasi domicilium, non fiunt his Parochis subditi. Nec obstat, quòd *Eug. IV.* peregrinis concesserit quasi incolatum in locis, ubi degunt; nam hoc est in gratiam eorum, qui hoc suo privilegio uti non tenentur. *Dices:* Ergo qui instante Paschate exit è Parochia, non rediturus, nisi post Pascha, non tenebitur in Parochia Communionem prævenire, neque licentiam petere alibi Pascha servandi; quia hoc ipso, quòd alibi existat, est peregrinus, & potest servare Pascha ubi vult, atqui hoc est absurdum, ergo, *re. N. Min.* Id non est absurdum, saltem si non exeatur in fraudem legis. *Vid. Cas. 6. num. 15.*

27. 4. Religiosi satisfaciunt in suis monasteriis communicando; idem de famulis & commensalibus Religiosorum mendicantium & cum iis participantium docent *Ægid. Conink. de Sacram. q. 80. num. 102. & seqq. Henno hic q. 2. conclu. 2.* id

id enim concessit fratribus minoribus, Clemens IV. in Bulla *virtute conspicuos*. Dominicanis Gregorius XI. Bullâ VII. apud Cherubinum. Eremitis Augustinianis Innoc. VI. Bullâ *religionis favor*. & omnibus Mendicantibus Leo X. Bullâ *dum intra mentis arcana*. idem Jesuitis concessit Paulus III. Bullâ *licet debitum*; & quamvis Sa v. *Eucharistia* dicat interpretes *Concilii Trid. sess. 13.* post Canones, aliud declarasse; id tamen non convincit, nam declaratio non est universalis nec loquitur de his privilegiis, quæ utique perseverant usque dum de eorum revocatione authenticè constiterit. *Gobat.* & *La Croix* dicunt, studiosos Jesuitarum, & Seminaristas saltem ex conniventia Parochorum, & Episcoporum satisfacere posse in eorum Ecclesiis. Si verò Parochi contradicant, mittendi sunt ad Parochiam, in qua habent quasi domicilium.

5. Sacerdotes sæculares ex consuetudine satisfaciunt ubique celebrando, si tamen communicent ut laici, tenentur communicare in Parochia ut laici.

6. Puerperæ necdum introductæ in Ecclesiam debent communicare domi, vel cum consensu Parochi differre Communionem post Pascha.

7. Ecclesia præcipit Communionem *intra annum, idque circa festum Pascha.* Unde præceptum est virtualiter duplex, unum communicandi in Paschate, & aliud non differendi ultra annum Communionem, ita tamen, ut, qui communicat in Paschate, satisfaciat utrique præcepto: qui prævidet se non posse in Parochia communicare ultimâ hebdomade, debet prævenire in prima; quia tunc currit tempus præcepti: qui præ-

vi-

videt se non posse toto tempore Paschali, adhuc debet prævenire, si existat in Parochia; quia Communio non est annexa tempori Paschali, sicut obligatio orandi Horas est annexa diei, ut volunt *Steph. Henno, Dian.* Sed tempus Paschale statuitur ad urgendam, non ad terminandam obligationem, ut patet ex verbis præcepti: *intrà annum, idque circa festum Pascha.* Et probatur à pari; nam si voveas jejunare, aut debeas solvere mutuum *intrà annum, idque circa Pascha,* si non possis jejunare, vel solvere in Paschate, debes proximior tempore. Ergo similiter si neglexisti communicare in Paschate, teneris supplere ex post; idque certum est, si toto anno non communicasti, quia præceptum est virtualiter duplex, & nequidem satisfacisti quòd ad tempus annum, *Carden. Metzger, Plat. a. n. 430.*

29. 8. Non satisfieri præcepto per Communionem sacrilegam certum est ex *Proposit. 25,* damnatà ab *Innoc. XI. Præcepto Communionis annue satisfacit per sacrilegam Domini manducationem.* Idque verum est, etsi Communio sit tantum materialiter sacrilega, ut si quis cum invincibili ignorantia communicasset in statu peccati mortalis; nam quamvis tunc communicans non peccaverit, tamen etiam fructum Communionis non percepit, quod præcipuè intendit Christus & Ecclesia; & licet finis legis plerumque non cadat sub præcepto, ut habet commune axioma; cadere tamen potest, si à legislatore præcipiatur, & fiat materia legis; quod tunc fit, quando in ipso præcepto indicatur finis legis, uti hinc, ubi Sacramentum hoc dicitur esse cibum & vita animæ, qualis non est, si sit absque fructu, *Plat. n. 430.*

9. An censurâ, carcere, vel aliter à Com- 30.
munionem Paschali impeditus teneatur procurare
absolutionem vel liberationem, dixi *Caj. 6.*
num. 18.

QUÆR. IV. Quid de Communionem quoti- 31.
dianâ? R. cum hoc Sacramentum à Christo Do-
mino sit institutum per modum cibi & potus,
ut animæ non minùs, quàm corpori sua esset re-
fectio, & teste Trident. sess. 13. c. 2. *Sit anti-*
dotum, quo liberamur à culpis quotidianis, & à
peccatis mortalibus præservamur; ejus usus omni-
bis fidelibus meritò deberet esse frequentissi-
mus, uti erat in ortu Ecclesiæ, quando cre-
dentium erat anima una & cor unum, & erant
perseverantes in fractione panis & orationibus; at
postquam refriguit charitas multorum, & abun-
davit iniquitas, iis solis Communio quotidie
permittenda est, de quibus teste experienciâ
constat, quòd devotè, reverenter, & magno
spiritûs incremento eam percipiant. De reliquis
prudens conscientie moderator sciet statuere,
quod attentâ personarum conditione, conscien-
tie puritate, devotione, desiderio, & fructu, cui-
que in Domino judicaverit magis expedire.

QUÆR. V. Quid circa dispositionem requi- 32.
sitam ex parte animæ?

R. Seqq. 1. Tam in consecrante, quàm
communicante requiritur status gratiæ, & si in
mortalis sit, requiritur sub mortali prævia con-
fessio; nec sufficit conteri, nisi urgeat necessi-
tas celebrandi, vel communicandi, & non sit
copia Confessarii, *Trid. sess. 13. c. 7. Quod*
fundatur in Apostolo, dicente: Probet autem se-
ipsum homo, &c. An autem hoc præceptum sit Di-
vi-

vinum, ut habet communior, & probabilior, vel Ecclesiasticum, parum refert ad praxin.

33. 2. Ut præceptum Confessionis non obliget, duo requiruntur, nempe ut desit copia Confessarii, & quod sit necessitas communicandi, vel celebrandi; sufficit autem Confessarius quilibet approbatus, etsi non adsit tuus ordinarius, vel quem tu velles; si tamen attentâ viæ distantia, auræ inclementiâ, itineris difficultate, temporis brevitate, corporis debilitate, Confessarius absque gravi incommodo adiri non possit, habetur pro absente, *Vasq. Bonac. Spor. Castropalao punct. 12. num. 6.* Urgens autem necessitas tunc est, quodocunque Missa vel Communio absque gravi scandalo, ignominiâ, offensâ, & dictis populi omitti non potest, *Scot. Vasq. d. 108. c. 1.* Ut si Pastor ex officio debeat dicere Missam die Dominico vel festo, aut stante funere, vel pro benedicendis nuptiis: item probabiliter excusat necessitas dandi viatici, *Valent. Conjug. Suar. d. 66. sect. 4.* quia sicut Sacerdos non habens Confessarium posset præmissâ contritione sibi consecrare viaticum, sic & alteri. Probabilius tamen non sufficit obligatio Communionis annuæ, vel si Sacerdos, vel alius non possit audire Missam die festo, nisi celebret; quia hæc præcepta non obligant, si non possint impleri convenienter juri Divino. Si quis ab aliis rogetur, ut legat, & sine suspitione peccati, vel scandalo negare non posset, deberet legere. *Scotus in 4. d. 9. Gobat. n. 156.* Deinde non excusat onus Capellanæ, voti, oblatio stipendii, aut paupertas Sacerdotis, nisi valdè gravis, quæ aliter sublevari non posset.

3. Si Sacerdos sub sacrificio recordetur mortal^{is} ante consecrationem, juxta Steph. à S. Paulo Nav. Dian. tenetur advocare Confessarium, vel à sacrificio cessare, quod verum est, si Confessarius sine notâ infamiæ, vel suspicione gravis peccati advocari possit, ut in Missa solenni sub cantu, vel concione; secus sufficiet elicere contritionem, quæ semper elicienda est in casu, quo in mortali constitutus & ad celebrandum vel communicandum necessitatur, confiteri non potest; si sub Sacro conteri non possis ob turbationem, quod vix contingere potest, vel recorderis te non esse jejunum, non simula deliquium; quia id facile advertetur; neque fictè consecra; quia facis alios adorare merum panem, quod foret idolatria; sed elice, quantum potes, dolorem, & perge in nomine Domini. Idem tenet de Laico, qui in scamno communicantium recordatus mortal^{is} absque infamiâ recedere non potest. Nav. Lug. n. 12.

4. Si confessus es, sed inculpabiliter oblitus unius mortal^{is}, teneris illud præviè confiteri; aliàs celebras vel comunicas conscius peccati mortal^{is} non confessi, quod est contra præceptum, Trid. Suar. Lug. Castropalao p. 12. n. 4. oppositam Moya vocat improbabilem: econtrà si confessus es peccatum ut dubium, & postea cognoscas esse certum, probabiliter non teneris illud ante Communionem confiteri, ut certum, quia ab illo directe es absolutus. V. Cas. 97. n. 27. ubi plura dicam de peccatis positivè vel negativè dubiis,

5. Si habeas peccatum Confessario præsentⁱ relervatum, juxta Toler. l. 6. c. 11. potes in necessari-

Q

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

cessitate contritus celebrare, Sed communior cum
Coning. Castropalao l. c. Lugo s. 3. docet, te
 teneri confiteri saltem non reservata, ut sic indi-
 rectè absolvaris etiam a reservato.

6. Si non possis confiteri, nec commodè Sa-
 crum omittre, edè, vel bibe aliquid coram
 aliis, quasi inadvertenter, & excusa te ob defe-
 ctum jejunii.

36. 3. *Trid. sess. 13. c. 7.* sic habet: Quòd si
 necessitate urgente Sacerdos absque praviâ confes-
 sione celebraverit, quamprimum confiteatur; quòd
 autem hæc verba non contineant nudum consi-
 lium, sed præceptum, certum est ex Prop. 18.
 ab Alex. VII. damnatâ: *Mandatum Tridentini
 factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum
 peccato mortali, confitendi quamprimum, est con-
 silium, non præceptum;* idèque obligantur sic sa-
 crificantes quamprimum confiteri, hoc est tertio
 saltem die post istam Missam, modò confessarium
 habeant, ut declaravit S. Congreg. idque sub
 mortali; quia materia est gravis, & multum
 conducens ad reverentiam Sacramenti. Hoc præ-
 cepto non obligantur laici, neque Sacerdos in
 mortali communicans; quia *Trid.* solùm loqui-
 37. tur de Sacerdote sacrificante.

8. Sacerdos, qui habet Confessarium, & ta-
 men sine Confessione in mortali sacrificat, juxta
 plures apud *Moya, La Croix, &c.* probabiliter
 non tenetur præcepto statim confitendi; quia
Trid. tantùm loquitur de eo, qui necessitate ur-
 gente celebrat in mortali, & odiosa non sunt ex-
 tendenda; at probabilius est oppositum, quia
Trid. non supposuit tantam fore malitiam Sacer-
 dotis, quæ si adsit, intentio *Trid.* videtur esse, ut
 saltem statim post Missam confiteatur.

9. Siquis in Confessione oblitus est mortalis, 38.
cujus ante consecrationem recordatur, non tenetur elicere dolorem; quia peccatum jam indirectè remissum est per Confessionem aliorum factam cum dolore, ut suppono, universali; tenetur tamen talis præcepto statim confitendi; quia reverà celebravit conscius peccati mortalis non confessi; idem est de eo, qui sub Missâ mortaliter peccat, *Lug. n. 151. contra Suar.* Econtra si quis primò post Missam recordetur peccati, valdè probabile est, eum non teneri statim confiteri; quia non celebravit memor peccati.

10. Ut quis dignè celebret, vel communi-
cet, accipiatque effectum primarium Eucharistia, scilicet augmentum gratiæ, & charitatis, non requiritur, ut pœnitentia à Confessario imposita jam sit impleta, neque requiritur devotio actualis, aut immunitas ab omni peccato veniali etiam actuali, *S. Thom. q. 79. a. 8. Soto. Vasq. Suar. d. 63. f. 3.* Ratio est, quia peccatum veniale neque gratiæ, neque ejus augmento repugnat, impedit tamen effectum secundarium putà suavitatem & fervorem charitatis, & multa auxilia actualia, ideòque devotio actualis per pias meditationes, aspirationes, per actus fidei, spei, charitatis, contritionis &c. diligentissimè est excitanda; qui accedit cum actuali affectu ad peccatum veniale, novum veniale admittit ob irreverentiam: quod *Suar. Lugo, Viva & alii* non improbabiler extendunt ad eum, qui accedit cum peccato veniali habituali cognito & non retractato. meritò igitur omnes anguli conscientia diligenter excutiendi, ac etiam leviores noxæ cum dolore retractandæ sunt:

unde enim fit, ut, qui divina Sacramenta toties frequentant, adhuc tam frigidi, torpentes, & imbecilles maneant, comedunt & non saturantur, bibunt & non inebriantur, seminant multum & inferunt parum: nonne is qui in hoc Sacramento reipsa sumitur, est ignis consumens, jugiter ardens & nunquam deficiens? nonne lux mundi est? nonne caro eius verè est cibus & sanguis eius verè est potus? Cur ergo de cibo tam pretioso & pingui non repletur sicut adipe & pinguedine anima nostra? cur, qui panem Angelorum toties percipimus, adhuc delectamur sicut porcorum? cur qui lucem & solem ipsum toties recipimus, non fulgemus? cur mores actusque nostri radii non sunt? cur mundum non illustramus? cur, qui ad ignem tam propè & sæpè accedimus, non ardemus? cur alios quoque non accendimus? nimirum obiter & perfunctoriè opus tam arduum gerimus, usu potiùs quàm affectu ducimur, meditationem negligimus, in qua debebat hic ignis exardescere; ita *Merlohorstius*, non minus piè, quàm doctè; hæc sæpè cogitavit Sacerdos, hæc tuos doce ô Paroche, ne tantam Dei gratiam tu aut ipsi toties in vanum recipiatis.

11. An liceat petere Communionem à ministro indigno, dixi *Cas. 88. q. 7.* An dare indigno, *ibid. q. 9.*

QUÆR. VI. Quid circa dispensationem corporis?

R. I. Nulla macula corporis per se impedit Communionem; neque pollutio involuntaria, vel etiam voluntaria per pœnitentiam expiata; si tamen post se relinquat malignos effectus turpis commotionis, imaginationis, turbationis, tor-

po-

potis &c. consultum erit à Communionem abstinere, nisi urgeat communicandi, aut sacrificandi præceptum, vel necessitas; idem dicendum de opere conjugali, præsertim ex merâ voluptate exercito. *S. Thom. a. 7. & communis DD.*

2. II. Præcipua corporis dispositio hîc requisita 40. est jejunium naturale præceptum à Conc. Carthag.

III. Tolet. VII. can. 1. consistitque in abstinence ab omni prorsus cibo & potu, ita *ut nihil convertibile in substantiam hominis, ab extrinseco demissum sit in stomachum actione comestivâ vel potativâ.*

Unde

Infer. 1. Hoc jejunium frangi per rem minimam; non enim hîc datur parvitas materiæ. Ratio est, quia non prohibetur cibus & potus, sed prohibetur Communio post cibum & potum, quæ semper est quid grave; sic enim habet d. Conc. *Nullus post cibum vel potum quemlibet minimum Missas faciat.*

2. Si quis lavans os, casu deglutiat stillam aquæ vel vini, juxta rubricas non frangit jejunium; quia non sumitur per modum cibi, sed talivæ, cui inseparabiliter est annexa, ideòque plures apud *Avers. q. 8. s. 8. §. 5.* non improbabiler dicunt, non frangi, etiam si advertenter trahatur.

3. Res non convertibiles in substantiam hominis, ut capilli fragmenta metalli, plumbi, vitri, filiferica lana, lignum durum, &c. non obsunt huic jejunio. Econtra obsunt convertibilia, ut filum è lino, charta, palea, corium, carbones, cera, creta, terra, pulveres ex ossibus vel lapidibus &c. quia experientiâ constat hæc per stomachum alterari,

Q 3

4. Ut

4. Ut quid solvat jejunium, debet sumi ab extrinseco, ut si sanguis sugatur ex digito, & deglutiatur; non verò si sanguis, saliva, vel humor defluat è cerebro, vel ex pustula in ore rupta; neque reliquæ ciborum hærentes intrà dentes, etsi meliùs expuantur; si tamen studio glutiantur, probabiliter jejunium non solvunt, nisi essent notabiles, *Suar. Sporer, La Croix num. 567.* quia glutiantur per modum salivæ, & non veniunt jam ab extrinseco, sed sunt pars cœnæ præcedentis. Aliud est de eo, qui vespere saccharum, glycirrhizum &c. ori imponit, paulatim liquandum & deglutiendum; quia communi judicio censetur continuata comestio, ideòque si post duodecimam noctis aliquid deglutiatur, solvit jejunium. *Vasq. Coning., Suar. sup.* quod etiam verum est, si potus tibi per vim infundatur; quia adhuc eum trajicit actione vitali & potativâ; secùs si violenter per fistulam infunderetur, *Gob. num. 264.*

5. Debet quid sumi actione comestivâ, qualis non est, si per modum respirationis, vel aëris trajiciantur muscæ, vapores cibi, pulvis, vel fumus tabaci, quod ultimum tamen multis videtur esse contra reverentiam, & juxta *Lezan.* frangit jejunium, maximè si tabacum masticetur, & succus defluat; quamvis & tunc excusent *Lug. Sporer n. 467.* Faciliùs excusarem eos, qui tempore contagionis aroma præservans ore circumferunt, etiam si fortè quid minimum salivæ mixtum præter intentionem defluat; si enim, dum os lavatur, stilla casu defluens jejunio non obstat, cur obstat stilla aromatis? Et certò magis hîc de pio Matris Ecclesiæ consensu præsumi potest, quàm in casu priore.

6. Jejunium hoc incipit per se à duodecima 41
noctis, & probabilius a primo pulsu; quia tunc
volvitur rota index temporis; si audito primo
pulsu habeas cibos in ore, juxta *Gobat. Sporer*
num. 472. potest deglutire, tum quia sunt pars
cœnæ præteritæ, sicut caro hærens intrà dentes,
quæ propterea post duodecimam deglutiri potest,
tum quia bolus in ore consistens jam non sumitur
ab extrinseco, nec videtur Ecclesia ad inurbanita-
tem exspuendi velle obligare. Hæc sententia est
in praxi rata etiam ex hoc, quòd probabile sit per
ultimum pulsum prius finiri horam Ecclesiasticam;
probabilius tamen est, quòd audito primo pul-
su bolus debeat exspui, sicut exspui debet sacca-
rum ante duodecimam ori impositum, ut pro cer-
to habent omnes, aliàs non manebit jejunus. Si
in urbe plura sint horologia communiter bene di-
recta, potest sequi quod voles, quia quodlibet
habet se ut doctor probabilis. Non tamen licet
sequi simul duo contraria cum certa violatione
alicujus legis, ut probavi *Cas. 3. num. 22.* Si
dicas: Duo horologia discrepantia habent se sicut
duo testes, qui de eodem facto testantur opposi-
ta: atqui testimonia opposita in quæstione facti
non gignunt probabilitatem, sed purum dubi-
um, adeoque tali tempore intermedio debet se
homo gerere, quasi nullum esset horologium.
Ita *Oviedo. R.* Quando uterque testis oppositus
dicit rem à se visam, non gignunt probabilitatem,
sed testimonium unius elidit alterius, & certum est
unum loqui falsum, ut si unus dicat se Petrum ho-
râ primâ vidisse domi, alter dicat se eum vidisse in
foro. Aliud est, si dicta testium non sint directè op-
posita, aut uterque testetur aliquid esse probabile,
ut hîc.

Q 4

7. In

42. 7. In dubio, an aliquid sumpseris, habes jus communicandi, *Herinx, Bardi, Dicast. Bosco, Bernal. d. 43. num. 12. Sporer num. 74. La Croix, num. 576. Viva. op. 2. q. 4. a. 8.* Ratio est, quia ante illud dubium certus eras te nihil sumpserisse, ideoque habebas certum jus communicandi, quo privari non debes per superveniens dubium de comestione, sicut non debes privari agro possesso ob superveniens dubium de proprietate; nam libertas hinc possidet, & melior est conditio possidentis etiam extra materiam justitiæ, ut probavi *Cas. 2. numer 5.* Deinde comestio est quid facti, quod in dubio non præsumitur, sicut in dubio non præsumitur ætas sufficiens ad Ordines. Si verò certus es te aliquid sumpserisse, sed dubitas, an post duodecimam noctis, non licet communicare; quia sumptio est in possessione, & praxis Ecclesiæ, quæ est optima legum interpret, est contraria; & certè quis dicet te habere jus communicandi, si evigilans nocte bibas, nescius quâ horâ? Si tamen habeas rationem probabilem, quòd sumptio facta sit ante duodecimam, adhuc licebit communicare, juxta dicta *Cas. 3. num. 11.*

Dices: In dubio, an quid sumpseris, lex est in possessione; quia certum est, quòd volens communicare obligetur jejunare; ergo tuum est probare, quòd sis jejunus. 2. In dubio, an satisfeceris voto vel debito, debes probare te satisfecisse; ergo & hinc debes probare te esse jejunum. 3. In dubio, an habeas ætatem requisitam ad Ordines, debes ab iis abstinere, ut habet communis; ergo & in dubio, an sis jeju-

nus,

nus, abstinere à Communione. *R. Ad 1. N. Aff.* Jejunium est qualitas negativa consistens in non sumptione ullius cibi; qualitas autem negativa non est semper necessario probanda, ut patet in legato dando virgini *honestæ & consanguineæ*, ubi probanda est consanguinitas utpotè conditio positiva, non verò honestas seu carentia delicti, sed hæc præsumitur, usque dum probetur contrarium. *Ad 2. N. C.* Nam votum & debitum est certum, ut suppono, solutio autem incerta, ideòque lex solvendi est in certa possessione. Econtra in dubio, an quid sumpserim, ipsum jejunium, & per consequens jus communicandi est in possessione; ante dubium enim de factâ comestione certus eram de jejunio, quæ certitudo per dubiam comestionem non eliditur. *Ad 3. N. C.* Ætas est qualitas positiva, quæ probari debet, non verò jejunium.

QUÆR. VII. Quæ sint causæ à jejunio excusantes ?

R. Sunt præcipuè duæ : Integritas Sacrificii & necessitas. *Ratione integritatis* excusatur. 1. Sacerdos, qui post unius vel utriusque speciei consecrationem recordatur, se non esse jejunum, ideòque tunc debet pergere, & complere Sacrificium. Si advertat ante consecrationem, & celebret in loco publico, similiter poterit pergere; si in loco privato, ubi sine scandalo, & ignominia recedere potest, *D. Tho. 9. 83. a. 6. ad 3.* consulit Missam abrumperè; idem dicendum de communicaturo, si in scamno communicantium recordetur, se non esse jejunum.

Q 5

2. Si

2. Si Sacerdos post consecrationem deficiat, debet alius Sacerdos etiam non jejunos in defectu alterius Sacrificium complere, *Laym. hic c. 6. nu. 22.*

3. Si in sumptione advertas loco vini aquam fuisse affusam, non licet aquam, quam in ore habes, exspuere, ne simul exspuas particulam hostiæ consecratæ; sed oportet eam deglutire, & reliquæ adhuc in calice existenti tantum vini affundere, ut certò sufficiat, & factâ oblatione de novo consecrare. Qualiter liceat sumere reliquias sui vel alterius sacrificii post abluionem, dixi sup. *num. 8.* Item *num. 18.* Dixi, licere laico etiam non jejuno in defectu Sacerdotis sumere hostiam, vel S. Sanguinem aliàs per incurrentes hæreticos dehonorandum.

Ratione necessitatis excusatur 1. Parochus, si die Dominico aut festo, vel stante funere, aut in benedictione nuptiarum &c. Sacrum omittere non possit sine obmurmuratione populi, sine diceriis, & suspicionibus in Sacerdotes &c. tunc poterit celebrare, sive sit cum, sive sine sua culpa non jejunos, aut etiam jam Sacrum occultè legerit, *Suar, Sennyei q. 516. Tanner. d. 5. q. 8. num. 41.* quia tunc lex de vitando scandalo prævalet legi Ecclesiæ de jejuniis.

2. Egroto non valenti sine amissione viri-um jejunare, indies dari potest Communio, etiam vesperi; nec tenetur Sacerdos mediâ nocte surgere, ut infirmum inveniat jejunum, *Castropalao, Laym. Lugo d. 15, Gobat. t. 4. num. 317.* Ratio est benignitas Ecclesiæ, & Sacramenti utilitas.

3. Si desit hostia pro viatico morituri, non licet Sacerdoti non jejuno consecrare, ut habet communis cum *Lug. Dicast. Herinx, Henno d. 14.* quia consuetudo optima legum interpretis id non permittit, sicut tunc non permittit consecrare in fermentato, vel sine altari. Nihilominus oppositum etiam est probabile. *Tamb. c. 2. §. 8. Barb. de pot. Paroch. c. 20. num. 4.* Quia alia præcepta Ecclesiastica in tali casu cessant per epekeiam, ut præceptum non celebrandi sine prævia confessione, sine ministris, non quâlibet horâ, non bis eodem die, non absolvendi à reservatis: ergo & hîc cessabit præceptum jejunii. Deinde æger non jejunus licitè sumit viaticum, ut omnes fatentur: ergo & Sacerdos non jejunus licitè conficit, sicut conficere potest non jejunus pro se post horam occidendo, neque satis constat contrariam consuetudinem hîc esse præceptivam.

